

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СТОКОЗНАНИЕ“

Приета от ФС (протокол № 9/23.04.2020 г.)

Приета от КС (протокол № 10/18.02.2020 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Д. Златева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “СТОКОВИ БОРСИ ”;

ЗА СПЕЦ: „Стокознание и митническа дейност“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1. ....
(гл. ас. д-р Антоанета Стоянова)

2. ....
(доц. д-р Теменуга Стойкова)

Ръководител катедра: .....
„Стокознание“ (доц. д-р Събка Пашова)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Стокови борси” дава теоретични познания на студентите относно видовете стокови борси, особеностите и управлението на тяхната дейност. Разглеждат се въпросите за механизма на борсовата търговия и видовете борсови операции. Студентите придобиват и практически умения за сключване на търговски договори, анализиране на сключени сделки, прилагане на механизми и осъществяване на борсова дейност.

Получените знания и умения по дисциплината ще дадат възможност за осъществяване на успешна организационно-управленска и предприемаческа дейност с различни стоки групи както на национални, така и на международни борси.

Разглеждането на посочените проблеми в дисциплината спомага за разширяване на знанията и формираните умения, получени при изучаването на дисциплини, свързани с управление на търговските операции, маркетинга, външната търговия, асортимента, качеството на стоките и неговия контрол.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1	Същност и значение на стоковите борси	4	2	
1.1	Същност на стоковите борси. Историческо развитие на борсовата търговия. Характеристика на организирания пазар. Видове организирани пазари. Борсата като вид организиран пазар.			
1.2.	Значение, роля и особености на стоковите борси.			
2	Видове стокови борси	4	2	
2.1.	Международни стокови борси – същност, основни направления. Класификация и видове борси. Съвременни борсови пазари.			
2.2.	Национални особености на стоковите борси. Софийска стокова борса			
3	Функции на стоковите борси	2	2	
3.1.	Същност и видове функции на стоковите борси .			
3.2.	Основни направления на борсовата политика. Международна борсова търговия - същност, роля, значение.			
4	Управление на борсовата дейност	4	4	
4.1.	Организация на борсовата търговия. Управление на дейността на стоковите борси. Учредяване на стоковите борси.			
4.2.	Управление на борсовата дейност. Стратегии в борсовата търговия. Финансово осигуряване на борсовите сделки.			
4.3.	Елементи на борсова търговия – борсов кръг, клирингова къща, брокерска къща и котировъчен комитет.			
5	Механизъм на борсовата дейност	4	4	
5.1	Търговски договори – видове, анализ.			
5.2	Търговско представителство – същност, видове. Борсови посредници или оператори - същност, функции.			
5.3.	Информационно и техническо осигуряване за осъществяване на борсовата дейност.			

6	Борсови сделки и операции	6	6	
6.1.	Видове борсови сделки – същност, правила за осъществяване			
6.2.	Борсови операции – същност, изисквания, особености			
6.3.	Технология на борсовата сделка.			
7	Управление на борсовата дейност	6	6	
7.1.	Реални борсови сделки с незабавно изпълнение. Видове Спот сделки.			
7.2.	Форуюрдни сделки - същност, характеристика, специфични особености.			
7.3.	Фючърсни сделки - същност, характеристика, начини за осъществяване.			
	Общо:	30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Казуси, задачи	1	20
1.2.	Тест с открити и закрити въпроси	1	20
1.3.	Курсова работа по зададена тема	1	35
	Общо за семестриален контрол:	3	75
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	45
	Общо за сесиен контрол:	1	45
	Общо за всички форми на контрол:	4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Ковачева, В. Организиран пазари и борсова търговия, Тракия-М, С, 2005.
2. Станимирова М., Д. Киречев, Организиран пазари. Електронен учебник за дистанционно обучение, В, 2013.
3. Недев, Т., Базови стратегии с опции и фючърси, ISBN: 978-954-644-589-6, Издател: ИК – УНСС, 03.06.2014 г.
4. Pirrong, S.C., 1995. The self-regulation of commodity exchanges: the case of market manipulation. *The Journal of Law and Economics*, 38(1), pp.141-206.
5. Weber, M., 2000. Stock and Commodity Exchanges [" Die Börse"(1894)]. *Theory and Society*, pp.305-338.
6. Sahadevan, K.G., 2002. Sagging agricultural commodity exchanges: growth constraints and revival policy options. *Economic and Political Weekly*, pp.3153-3160.
7. Ali, J. and Gupta, K.B., 2011. Efficiency in agricultural commodity futures markets in India. *Agricultural Finance Review*.
8. Yang, J., Haigh, M.S. and Leatham, D.J., 2001. Agricultural liberalization policy and commodity price volatility: a GARCH application. *Applied Economics Letters*, 8(9), pp.593-598.
9. Huchet-Bourdon, M., 2011. Agricultural commodity price volatility.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Закон за стоковите борси и тържищата.
2. Минев, Св., Как да търгуваме на финансовите пазари, Сиела норма, С, 2011.
3. Първанов, Х., С. Божилова. Борси и борсови операции. УИ Стопанство, С. 1999
4. Хаджиева, В. Структура на националния организиран пазар. Сп. Диалог, 3/2010
5. Правилник на Софийска стокова борса.
6. Отчети годишни на Софийска стокова борса.
7. Данни от НСИ относно международната търговия с основните стоки обект на борсова търговия;
8. Анализи и доклади на МЗГ, отдел „Агростатистика“ относно перспективи и състояние на сектора в производството на селскостопански култури;
9. <https://www.fosfa.org/>, Rules of Arbitration and Appeal (April 2018)
10. <https://www.fosfa.org/contracts/fosfa-manual/FOSFA Manual>
11. EU Management Committee-EU External Trade
12. GN-2019-207 EU rice market management 13-09-2019; <https://www.gafta.com/Status-of-EU-Rice-Market-Management>
13. GN-2019-197 EU rice market management 06-09-2019; <https://www.gafta.com/Status-of-EU-Rice-Market-Management>
14. GN-2019-191 EU rice market management 30-08-2019; <https://www.gafta.com/Status-of-EU-Rice-Market-Management>
15. GN-2019-186 EU rice market management 16-08-2019; <https://www.gafta.com/Status-of-EU-Rice-Market-Management>
16. GN-2019-179 EU rice market management 09-08-2019; <https://www.gafta.com/Status-of-EU-Rice-Market-Management>